

Jung och Ehrensvärd

Några tidningar har påstått att överbefälhavaren general Jung och arméchefen general-löjtnant Ehrensvärd i sin militära upplysningsverksamhet skulle framlägga en mot regeringens utrikespolitik avvikande uppfattning — de skulle mer eller mindre öppet plädера för en västsamverkan. I anledning härav har de båda generalerna uttalat sig. Hr Ehrensvärd, som av obekant anledning av Tidningarnas Telegrambyrå givits tillfälle att först säga sin mening, framhåller att han inte i angivna sammanhang "gjort några som helst uttalanden vilka kunnat tolkas som en kritik av den nuvarande svenska utrikespolitiken". Han förklarar vidare att hans personliga mening i frågan framgår av hans uttalande vid socialdemokratiska ungdomsförbundets konferens den 17 februari 1949.

"Det påtalades från något håll, jag tror för övrigt det var från försvarsministern, att man inte från militärt håll borde tala alltför mycket om vikten av stöd utifrån. Det skulle skada inåt. Det skulle kunna vara högst väsentliga skador som kunde åstadkommas den vägen. Jag delar helt den uppfattningen, även om jag är den förste att erkänna och veta att för viss materiel är vi tyvärr beroende av anskaffning utifrån och det för mycket vital materiel, exempelvis radar. Men jag kan inte förstå annat än att vi främst måste lita till oss själva, till allt vad vi kan ge, till vad vår industri kan åstadkomma. Det skrevs en gång på en svensk fästning orden: 'Eftervärld, stå här på egen botten och lita icke på främmande hjälp.' Jag tror att dessa ord har något att säga oss om vi lägger tyngdpunkten på ordet 'lita'. Vi bör först och främst lita till oss själva."

Detta yttrande, som genom att nu upprepas i general Ehrensvärds förklaring får karaktären av en programmatisk deklaration, är av ytterst egendomlig karaktär. Hr Ehrensvärd understryker, stödd på en bekant formulering av en annan Ehrensvärd (Sveaborgs byggmästare), att vi skall lita på egen kraft och "icke på främmande hjälp". Om påståendet skall ha någon mening — annat än den alltför platta att vi skall göra det bästa för att kunna försvara oss —, måste det innebära ett avståndstagande från åsikten att Sverige skulle behöva hjälp från andra håll för att försvara

sitt oberoende vid ett angrepp från Ryssland. Denna mening dementeras emellertid av hr Ehrensvärd själv, som i samma andedrag uttalar "att för viss materiel är vi tyvärr beroende av anskaffning utifrån och det för mycket vital materiel". Den dementeras än uttryckligare av

den hos alla, säkerligen även hos hr Ehrensvärd, självfallna insikten att på lång sikt (låt oss säga några månader för att vara generösa) ett svenskt försvar mot Ryssland utan hjälp utifrån är hopplöst. Hr Ehrensvärds program tycks alltså helt enkelt vara att på en gång åka efter häst och fara i båt: genom att tala om tilliten till vår egen kraft ger han en liten hjälp åt försvarsministern och regeringen, genom att betona behovet av utländsk materiel och inte påstå att vi faktiskt kan reda oss på egen hand låter han sanningen, om också på en blygsammare plats, framträda i programmet.

Men i uttalandet finns också ett par ord som kunde härstamma från hr Vougt. Man får inte tala för mycket om vikten av stöd utifrån, heter det, "det skulle skada inåt". Det är alltså inte för att talet om vikten av hjälp utifrån är oriktigt, utan därför att det försvagar vår motståndskraft, förstör våra illusioner som det skall avvisas. Vi vet att vi behöver denna hjälp — det är den uppfattning varje läskunnig måste få —, men vi får inte låta folket veta det. Vår utrikespolitik äventyrar vår säkerhet och vår frihet — men håll tyst om den saken, så märker ingen hur det är. Men just att resonera på det sättet är ju — den detaljen tycks ha undgått denne militär, som i politisk taktik vill tävla med yrkesmännen — att avslö-

ja det verkliga förhållandet, att slå spelet i stycken.

Hr Ehrensvärds list har alltså drivit honom att spinna en konstruktiv kokong, ja, att bygga en hel rad av kinesiska askar, kring sin ståndpunkt, om till äventyrs en dylik föreligger. Ja, han drivs till och med att besvara anklagelsen för att kritisera regeringspolitiken med formuleringar som tydligen är avsedda att fattas som ett instämmande i denna politik. Det är alltså hr Ehrensvärd som faller politiska uttalanden — visserligen oklara och motsägande, där de inte är meningslösa, men i alla fall närmast till hr Vougt's behag.

General Jungs förklaring står i välgörande kontrast till uttalandena hos arméchefen. Hr Jung betonar att han talat om Sveriges militära läge utan att ta ställning till de utrikespolitiska frågorna. Det är exakt; om hr Jungs åhörare eller läsare drar politiska konsekvenser av hans yttranden, är situationen densamma som då en fackman på andra områden klarlägger en situation och låter allmänheten bedöma de åtgärder och reformer som denna framställning kan ge anledning till. Ännu har vi inte kommit till den grad av maktkoncentration inom den statliga byråkratien att varje ämbetsman, civil eller militär, måste ådagalägga sin politiska följsamhet. Hr Ehrensvärd tror tydligen att vi redan är framme vid denna ofrihet och avsluter sig därför lojalt till tystnadens och nedtystandets konspiration. Hr Jung, som inte väntar på befördran utan på pension, utgår från att en fackman får ge uttryck åt meningar inom sitt fackområde.